

БАНКРУТСТВО: ОКРЕСЛЕННЯ ЗМІСТОВНОСТІ ЯК ДЕФІНІЦІЇ

Степаненко С.В.,

студент;

Науковий керівник: Гузенко О.П.

Донецький юридичний інститут МВС України,

кандидат економічних наук, доцент

Сучасність доводить той факт, що більшість представників підприємницького сектору в Україні змушені звертатися до процедур банкрутства виходячи з існуючих реалій. Така ситуація в економіці країни обумовлена як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками впливу, котрі мають негативний вплив на функціонування підприємницького сектору. Серед найбільш вразливих чинників негативного впливу на діяльність підприємницького сектору економіки країни варто відзначити наступні: відсутність дієвої законодавчої програми в Україні щодо запобігання банкрутству, постійні коливання податкових та інфляційних навантажень в сфері ціноутворюючих процесів, необґрунтовано завищені нормативи комунальних платежів, низька платоспроможність споживача продукції (послуги), висока ціна позикового ресурсу тощо.

Безумовно, враховуючи сучасну ситуацію економіки країни, яка відзначається кризовими явищами в усіх ланках підприємницької діяльності стає зрозумілим питання підвищення якісного рівня законодавчих регуляторів як з процедур банкрутства, так і з питань можливої адаптації напрямків його уникнення. У цьому зв'язку варто віддати належне законодавцю, котрий з 21 жовтня 2019 року ввів в дію Кодекс України з процедур банкрутства [1]. Зазначений законодавчий регулятор встановив умови та порядок відновлення платоспроможності боржника - юридичної особи (визнання його банкрутом) з метою задоволення вимог кредиторів, а також передбачив нововведення в сфері відновлення платоспроможності фізичної особи.

Проте ми вважаємо, що не менш важливим питанням для вирішення має стати розуміння сутнісної змістовності такого явища як банкрутство з позиції понятійної дефініції. Таке твердження підкріплюється тим, що існує протягом тривалого часу дискусійна платформа з предметним обговоренням тлумачення змісту даної дефініції. Неузгодженість в наукових позиціях у більшості випадків викликана вивчення даного питання в межах обраного вузько профільного напрямку дослідження. Наслідком таких подій є неоднозначність

та різноманітність наукових суджень щодо дефініції «банкрутство». Лише зазначені явища вказують на актуальність та сучасність обраного напрямку дослідження.

Нагадаємо, банкрутство (від італійського bancarotta: banco – лавка, банк та rotto - зламаній) – означає неспроможність, відсутність засобів (грошових) у боржника (юридичної чи фізичної особи) і його відмова у зв'язку з нездатністю задовольняти матеріальні вимоги інших осіб сплачувати кредиторам за своїми борговими зобов'язаннями. У більшості випадків науковці понятійну категорію «банкрутство» трактують як «... визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів лише через застосування ліквідаційної процедури» [2].

Зокрема, у своїй праці О. І. Волот, І. М. Бабич та О. О. Ткаченко[3] надають дещо інший зміст зазначеній понятійній категорії визнаючи банкрутство економічним явищем. Науковці вважають, що змістовність даної категорії полягає в наступному: банкрутство як економічне явище, яке виникає коли підприємство не може задовольнити зобов'язання перед його кредиторами, тому змушене припинити свою діяльність без її відновлення в майбутньому.

У свою чергу В.В. Капустін [4] пропонує визначати зміст дефініції «банкрутство» як «... одну з юридичних підстав ліквідації підприємства, яка виявляється у неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності задовольнити у встановлений для цього термін пред'явлені йому кредиторами вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом». Аналогічної думки дотримується в своїх наукових розробках Є. В. Волконський [5].

Як вважає Є.М. Андрущак [6] банкрутство як дефініцію доцільно визначати як «...визнане судовими органами незадовільне господарське становище фізичної чи юридичної особи, ознакою якого є припинення розрахунків за зобов'язаннями через нестачу активів у ліквідній формі». Науковець звертає увагу на те, що основною метою банкрутства виступає не ліквідація підприємства, а задоволення вимог кредиторів через визнання боржника банкрутом.

Г.О. Ляшенко [7] розглядає дефініцію «банкрутство» через призму ринкової економіки. Науковець пропонує тлумачити зміст даної дефініції як «...наслідок незадовільного управління підприємством, нехтування впливу різноманітних факторів мікросередовища і макросередовища, а тому його правомірно розглядати як плату за економічну свободу у виборі напрямку господарської діяльності, ринків збуту, у ціноутворенні, найманні робочої

сили». Разом з тим, М. М. Берест та А. П. Тимошенко [8] наголошують на тому, що банкрутство – це визнана судом неспроможність господарюючого суб'єкта виконувати свої зобов'язання та продовжувати підприємницьку діяльність унаслідок її економічної неефективності, що є негативним наслідком кризи, призводить до порушення фінансових відносин і ставить під загрозу подальше існування підприємства.

Ми поділяємо позицію А.С.Зінченко [9] стосовно того, що визначення дефініції банкрутства важливе не лише з теоретичної, а й з практичної точки зору, оскільки з'ясування сутності цієї дефініції необхідне для коректного застосування законодавства у процесі визнання суб'єкта господарювання банкрутом.

Враховуючи зазначене варто зробити наступні висновки. Змістовність понятійної дефініції банкрутство знаходиться в межах наукової дискусійної платформи. Однозначної наукової позиції щодо сутнісного змісту дефініції на даний час не окреслено. Авторська позиція трактування дефініції «банкрутство» полягає в наступному: процедура економіко – юридичного змісту, котра має в основі майнові правовідносини здійснення яких у встановленому законом порядку може призвести до ліквідації суб'єкта підприємництва. Такий підхід обґрунтовано, з економічної позиції суб'єкт підприємницької діяльності характеризується відсутністю грошових потоків здатних забезпечити його життєдіяльність, з юридичної позиції пред'явлені претензії кредиторів не забезпеченні фінансовими ресурсами боржника.

Література:

1. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. Правове регулювання банкрутства : підручник / за ред. Л. С. Сміяна. К. : КНТ, 2009. 464 с.
3. Банкрутство підприємства: сутність, ймовірність та методи визначення/ [О. І. Волот, І. М. Бабич, О. О. Ткаченко]. *Науковий вісник Полісся*. 2015. № 4 (4). С. 61 – 67.
4. Капустін В. В. Банкрутство: генезис, сутність і поняття в умовах сьогодення *Порівняльно - аналітичне право*. 2013. № 3,2. С. 165–168.
5. Волконський Є. В. Актуальні питання банкрутства за законодавством України в умовах розбудови правової держави. *Наше право*. 2013. № 7. С. 184–188.

6. Андрушак Є.М. Удосконалення інституту банкрутства. *Фінанси України*. 2011. №9. С. 29-36.
7. Ляшенко Г. О. Банкрутство в системі державного регулювання. *Науковий вісник*. 2011. № 1. С. 307 – 310.
8. Берест М. М., Тимошенко А.П. Критичний аналіз змісту економічної категорії "банкрутство". *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29. С. 171 – 174.
9. Зінченко А. С. Економічна сутність банкрутства. *Управління розвитком*. 2013. №23 (163). С.115 – 118.